

Mar**ia**

TIDNINGEN TILL DIG I LILLA EDET
OM KRISTEN TRO, LIVSFRÅGOR
OCH OM ATT VARA MÄNNISKA

VINTER 2022 | NR 4

MÖTET **ASTOR LINDSKOG**
TEMA **KRISTUS ÄR VÄRLDENS LJUS**
ADVENT, JUL OCH TRETTONDE

Svenska kyrkan
LILLA EDET

Vila i din väntan

Rastlösheten är ett barn av vår tid, skulle jag vilja hävda. Dagens samhällsklimat talar ofta om att vi är något, så länge vi presterar något. Att vänta kan därför upplevas som en fångenskap.

Tänk efter själv: vacuumet som uppstår när en kär TV-series säsong tar slut. Den långa köbildningen vid en broöppning. När du inväntar någon som är sen till ett möte. Väntan som utgår från att vi är fångna eldar på rastlösheten. Med enkelhet kan väntan därför reduceras antingen till ett själsligt tomrum, eller känslan av att bli bestulen på tid (likenlsen "tid är pengar" har väl de flesta hört?).

Men det finns väntan som bygger på befrielse. Den hjälper oss att agera genom att tänka kreativt. Den hjälper oss att se andra för dem de är, i stället för att endast se till oss själva. Den hjälper oss att hoppas, i stället för att hata.

Väntan är ingen tjuv. Väntan ger oss kraft. Kyrkan har sedan sin födelse låtit väntan vara central för hennes tro och liv. På samma sätt som Jesus ofta drog sig undan för att be och söka kraft hos sin himmelske Fader, har klosterväsendets riktlinje bön och arbete (ora et labora) länge varit framtonande i kyrkan. Väntan kan därmed ses som en gåva. Den helige Andens maning att lyssna och be. Väntan blir vår bön, och bönen ger oss rum att tro och hoppas.

Snart går vi in i adventstid, eller *ankomst* som ordet betyder. Kyrkohistoriskt är advent en av de två stora fasteperioderna.

Den kallas även lilla fastan, i relation till stora fastan inför Påsk.

Fasta är en uppmaning att avhålla sig från något, för att ge större plats för väntan och bön.

Under advent sjunger vi psalmer som påminner om att vi återigen ska få fira jul: att Guds Son, Jesus

”Väntan blir vår bön, och bönen ger oss rum att tro och hoppas.”

Kristus, kommer till världen då han föds i ett stall i Betlehem. Det är hans ankomst in i våra liv som vi också påminner oss om varje gång vi firar mässan, då vi efter nattvardsbörens inledning sjunger ”Hosianna i höjden, välsignad vare han som kommer i Herrens namn.” Han kommer med befrielse från vår egocentriskhet, förlåtelse för den synd vi bär ansvar för, och frimodighet att agera gentemot orättvisor.

Min uppmaning i adventstid år 2022, i en värld fylld av stress och press, oroligheter och skenande inflation, är därför: våga bjuda in väntan och se vilka välsignelser den kan tillföra mitt i vardagen! Och varmt välkommen att dela gemenskapen vid vårt pastorats Gudstjänstfirande i advent -och juletid.

Johannes Kannas, präst

Maria

Utges av Svenska kyrkan i Lilla Edet med fyra nr/år och distribueras till alla hushåll.

Svenska kyrkan
LILLA EDET

Ansvarig utgivare: Marcus Stille

Redaktionsgrupp: Patrik Björk, Lisbeth Olsson, Rolf Pettersson och Henrik Mossberg.

Grafisk form: Budskapet kommunikation

Tryck: Billes tryckeri

Foto omslag: Henrik Mossberg

NAMNET MARIA syftar på Jesus mor som fick föda Guds son, Maria från Magdala som var i hans närhet, samt Maria, Jakobs mor, som var det första vittnet om Jesus uppståndelse.

SVENSKA KYRKAN I LILLA EDET består av tre församlingar – Hjärtum, Västerlanda och Fuxerna-Åsbräcka – och är en del av den världsvida Kyrkan. Genom gudstjänst, diakoni, undervisning och mission vill vi tillsammans ta emot och förmedla Guds kärlek.

Miljömärkt trycksak
3041 0129

Svenska kyrkan i Lilla Edet
Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet
0520 - 49 47 00
svenskakyrkan.se/lillaedet

Präster

Marcus Stille, 0520 - 49 47 02
Christian Fehn, 0520 - 49 47 05
Rolf Pettersson, 0520 - 49 47 06
Johannes Kannas, 0520 - 49 47 08

Diakoner

Merja Andersson, 0520 - 49 47 07
Helén Eriksson, 0520 - 49 47 04

I DETTA NUMMER

- 2 PRELUDIUM
- 3 PÅ GÅNG
- 4 REPORTAGET
- 6 TILLBAKABLICK
- 8 KALENDARIUM
- 10 MÖTET
- 12 VAKTMÄSTERI
- 14 KORSORD
- 15 FRÅGELÅDAN

PÅ GÅNG UNDER VINTERN

Öppen kulturafton i Folkets hus 16 januari

Välkommen att lyssna till uppläsning av Markusevangeliet, från början till slut.

Markusevangeliet är Markus evangelistens berättelse om Jesu liv och verksamhet och består av 16 kapitel, det kortaste av de fyra evangelierna i Nya testamentet.

Christian Stejskar berättar Markusevangeliet - texttroget och utan manuskript.

-Jag har rest i Mellanöstern, följt i Kristi fotspår och fotograferat kulturlandskapen i Israel, Jordanien och Egypten på jakt efter 90 bibliska motiv som illustrerar evangeliet. Dessa visar jag på en skärm medan jag berättar evangeliet. Jag har satt ihop detta med korta inslag av egenkomponerad musik som spelas på fiol.

Varmt välkommen till Folkets hus, Lilla Edet, måndag 16 januari. Mingel från kl 18.00. Uppläsningen startar kl 18.30

Välkommen Andreas

Andreas Hellqvist heter årets Ung Resurs i våra församlingar. Andreas har varit aktiv i församlingsarbetet i Sävedalens församling och på Åh stiftsgård. Han började sin tjänstgöring hos oss med en rivstart i augusti: konfirmandläger och konfirmationer. Han kommer att vara hos oss fram till juni 2023 och vi hoppas att hans tid hos oss i Lilla Edets pastorat ska vara berikande för honom.

Tack Helén!

Vid årsskiftet slutar diakon Helén Eriksson sin tjänst i pastoratet för att flytta till Vätterbygden. Helén tackas för vad hon gjort här och önskas rik välsignelse i det som ligger framför. Samtidigt kommer diakon Merja Elina Andersson att gå över till att i huvudsak tjänstgöra i Fuxerna-Åsbräcka församling.

90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

BRYT EN TRADITION

Fler än 30 000 flickor gifts bort varje dag

FOTO: TRUE NORTH/ICON

SWISHA DIN GÅVA TILL
900 1223

act Svenska kyrkan

Vi lever alla under samma himmel och tillsammans kan vi göra skillnad.

”Sakerna är tysta, säger han, men när man ser dem och får lite kunskap om dem, börjar de tala.”

Julens budskap i Hjärtums kyrka

En eftermiddag i oktober sammanstrålar jag med Krister Koch i Hjärtums kyrka. Krister är med i en av församlingens gudstjänstgrupper och han rycker in som extravaktmästare när det behövs. Utöver detta guidar han gärna och förmedlar sina kunskaper och insikter om kyrkans historia och dess inventarier.

När vi flyttade hit 2002 visste jag ingenting om Hjärtums kyrka, berättar Krister Koch. - Men jag har fått möjlighet att läsa på och det har väckt ett intresse hos mig att ta reda på mera om kyrkan. Det finns många gamla kyrkor i vårt land, men att vi har en 800 år gammal kyrka i vårt närområde är både stort och fint, fortsätter han.

Som i så många andra kyrkor finns det inventarier och andra föremål i Hjärtums kyrka. Om dem kan Krister berätta.

-Sakerna är tysta, säger han, men när man ser dem och får lite kunskap om dem, börjar de tala.

Det första man ser när man träder in i kyrkorummet är altaret och altaruppsatsen där Påskens budskap dominerar. Nattvardens instiftelse, Jesus på korset, gravläggningen och Jesu uppståndelse är några av de bilder som framträder.

Om det är Påskens budskap vi blickar in i, när vi ser altaruppsatsen, är det Julen budskap som dominerar det vi ser på den 262 år gamla predikstolen.

PREDIKSTOLENS BILDER

Inför den stundande julhelgen tycker jag att vi kan begrunda predikstolen, säger Krister, det finns flera bilder som talar om Julens budskap.

På predikstolens tak ser vi en ängel med en trumpet. I textremsan läser vi Åra åt Gud i höjden. Det är den himmelska härskarans sång, när Jesus var född i Betlehem.

Den första bilden på predikstolen gestaltar bebådelsen, alltså den händelse när Maria får veta att hon ska föda den utlovade. Den högtiden firas 25 mars, 9 månader före Jul.

Den andra bilden är det många som tolkar fel, säger Krister. Många tror att det är Jesu födelse i Julnatten med herdarna omkring barnet, men så är det inte. Kristers käpphäst är att det är Konungarnas tillbedjan av Jesus, den högtid som firas Trettondedag Jul. En av de tre har en

- Predikstolens bilder,**
med början överst till vänster:
1. Bebådelsen.
  2. Konungarnas tillbedjan.
  3. Jesus omskärelse.
  4. Jesus dop

guldmantel, en annan har ett ljus i sin hand och den tredje håller något i sin hand. Alltså guld, rökelsen som ryker och myrran i en ask i handen, säger Krister.

BERÄTTAR OM JESUS LIV

Den tredje bilden tror många är konungarnas tillbedjan men den beskriver omskärelsen av barnet Jesus på den åttonde levnadsdagen.

Den fjärde bilden råder det ingen tvekan om. Den beskriver dopet i Jordan, en händelse som inträffar cirka 30 år efter de tidigare och det är den händelsen som inleder Jesu offentliga verksamhet då han undervisar folket och botar många slags sjukdomar.

Det vi kan iakttä i våra kyrkor har något att berätta för oss. Så är det också med Hjärtums kyrka och Krister är en sakkunnig guide. I juletid finns många tillfällen att komma och se allt detta. När vi sjunger in Julen är ett tillfälle, Julens gudstjänster är andra och Krister berättar gärna om kyrkan och dess inventarier.

KOM OCH SE!

Många tror att man inte får komma fram i koret för att se allt det stora men det får man, berättar Krister avslutningsvis.

Text: Rolf Pettersson
Bild: Henrik Mossberg

Att vi har en 800 år gammal kyrka i vårt närområde är både stort och fint, säger Krister Koch. Här guidar han oss genom julens berättelser i Hjärtums kyrka.

Västerlanda kyrka har fått ett bårtäcke

Det har möjliggjorts tack vare en gåva till makarna Sven-Uno och Margareta Kyrklunds minne och det är Linnéa Holmedal som tillverkat det. Ett bårtäcke används i begravningsgudstjänsten istället för kistdekoration.

Bårtäcket är en gåva till Västerlanda kyrka men det kan lånas ut till begravningsgudstjänster i pastoratets övriga kyrkor.

Församlingsutflykt till Karlsro

Söndagen den nionde oktober träffades Fuxerna-Åsbräcka församling till en heldag med gudstjänst, god mat, aktiviteter, samtal och andakt. Dagen började med högmässa i Fuxerna kyrka. Därefter åkte de som anmält sig med buss till Karlsrogården utanför Vänersborg. Vi som deltog kom från olika håll, och var av vitt skilda åldrar. Liksom söndagens tema ”tacksägelse,” fyllde jag efteråt av tacksamhet för den utökade församlingsgemenskapen. Min bön är att församlingen, och hela pastoratet, under det nya kyrkoåret ska få många tillfällen att bygga gemenskap. För att mer lära känna varandra, och Guds kärleksfulla vilja med oss, alla människor och hela skapelsen.

Johannes Kannas, komminister Fuxerna-Åsbräcka församling

Kvinnofrukost i Hjärtum

En solig lördagsmorgon i oktober samlades ett 30-tal kvinnor i Hjärtums församlingshem till kvinnofrukost. Ett dignande frukostbord, varmt surr av samtal och gripande föredrag av Usha Deminger-Sandgren lämnade nog ingen oberörd. Denis Ängelprojektet som Usha med sin man Henrik driver i Hjärtum samlar in pengar till Panzisjukhuset i Kongo. Sjukhuset och doktor Denis Mukwege tar hand om kvinnor som har utsatts för obeskrivligt sexuell våld som metod i krigsföring. Usha målade en bild av meningslöst lidande, men också kämparanda som får en liten människa att agera och göra sitt för att förändra världen till en bättre plats. Med det budskapet i hjärtat och mätta i magen fick vi gå in i vardagen för att ta var sin plats för att förändra världen en liten bit i taget. Tack Usha!

Dop – kan det bli enklare?!

Dopgudstjänster och dopkalas är alltid glädjefyllda högtider. Men ibland kan det – av flera olika skäl – kännas som att det blir en alltför stor apparat att dra igång.

Därför vill församlingarna nu erbjuda några tillfällen när det knappt kan bli enklare – när församlingarna står för kalaset!

HUR FUNKAR DET?

Vid dopgudstjänsterna kan det vara flera barn som döps och flera dopfamiljer som är med på kalaset efteråt i församlingshemmet, men med begränsat antal gäster per dopfamilj. Till dessa dop anmäler man sig som vanligt och dopprästen tar som vanligt kontakt för dopsamtal.

MER INFORMATION

finns på hemsidan och på den inbjudan till dop som skickas till alla nyblivna, kyrkotillhöriga föräldrar.

Första möjligheten till sådant här dop är i Fuxerna kyrka söndagen den 29 januari.

Möjligheten återkommer sedan lördag 6 maj i Västerlanda, och under hösten 2023 i Hjärtum.

Scanna för mer info!

Café Julafton i Västerlanda

Välkommen att dela gemenskapen kring ett enkelt, kostnadsfritt julbord i Västerlanda församlingshem, kl 11-13 på julafton. Vi delar Dagens ord kl 12.

Christmas Gospel

Lördag 3 december kl 15 är du välkommen på Christmas Gospel på Folkets Hus i Lilla Edet. Medverkan av Lilla Edet Gospel med solister, under ledning av Henrik Mossberg. Bas: Kristofer Johansson, trummor: Anders Josefsson.

Här hittar du vad som händer i våra församlingar

På hemsidan www.svenskakyrkan.se/lillaedet, facebook samt i församlingsbladet Lilla Maria, som finns att hämta i alla våra kyrkor och församlinghem, får du mer information. För prenumeration via e-post eller beställning av aktuellt nummer, ring 0520-49 47 00 eller maila lillaedets.pastorat@svenskakyrkan.se

Vi reserverar oss för eventuella justeringar.

Tro & fördjupning

Öppen kulturfest Måndag 16 januari 2023

Välkommen att lyssna till uppläsning av Markusevangeliet, från början till slut. Vi får besök av Christian Stejskal som reciterar Markusevangeliet utantill. Oavsett om man är bibelläsare är det en upplevelse att lyssna till recitationen.

Folkets hus i Lilla Edet
Recitationen börjar kl 18.30.
Mingel från kl 18.00

Middagsbön i Hjärtums kyrka Tisdagar kl 12.45

Startar 31 jan.

SÖNDAG+ 26 feb kl 10 i Hjärtums kyrka Högmässa, fika och föredrag

Fr Mikael Fälthammar, präst i Kristi Uppståndelses ortodoxa församling gästar oss för att prata om ortodoxa kyrkan, ikoner, mm.

Barn & familj

Sön 4 dec kl 14-16 Julpyssel i Advent

Västerlanda församlingshem
Adventskaffe. Kl 16 Andakt i kyrkan med utdelning av dopänglar till årets dopbarn

Måltid & Gemenskap

Tisdagscafé 6 dec kl 11-12.30

Hjärtums församlingshem med jullotteri till förmån för ACT Ukraina.

Tisdagscafé kl 11-12.30 startar 31 jan

Hjärtums församlingshem.
Dagens ord kl 12, kostnad 20 kr.

Onsdagscafé kl 11-13, startar 1 feb

Västerlanda församlingshem.
Dagens ord kl 12, kostnad 20 kr.

Julafton 24 dec kl 11-13

Café Julafton Västerlanda
Dela gemenskapen kring ett enkelt julbord. Dagens ord kl 12.

Sång & musik

MUSIKGUDSTJÄNSTER

Lörd 26 nov kl 17 i Fuxerna kyrka. "Bered en väg för Herren" Ad- ventsmusik från när och fjärran.

Englarna sjunger under ledning av Anna-Lena Englesson.
Präst Marcus Stille.

Lörd 10 dec kl.15 i Fuxerna kyrka De vackraste finska julsångerna

med Götaälvdalens manskör.
Kauneimmat joululaulut
10/12 klo 15 Fuxernan kirkossa
Götajoen mieslaulajien johtamana.

Sön 18 dec kl 18 i Hjärtums kyrka "Vi sjunger in julen"

Julprojektskören sjunger under ledning av Birgitta Aurell-Keczán.
Solist: Eva-Lotta Hultman.
Präst Christian Fehn.

Tors 29 dec kl 18 Västerlanda kyrka Mellandagsgospel

Lilla Edets gospel med solister under ledning av Henrik Mossberg.
Bas: Kristofer Johansson,
trummor: Anders Josefsson

Trettendedag jul, 6 jan kl 16

i Djurhults kapell
Kyrkokören medverkar.
Präst Johannes Kannas.

Julens gudstjänster

LÖRDAG 26 nov
Fuxerna kyrka kl 17, Musikgudstjänst

FÖRSTA I ADVENT 27 nov
Fuxerna kyrka kl 10, Högmässa
Hjärtums kyrka kl 10, Högmässa
Västerlanda kyrka kl 12, Högmässa
Djurhult kapell kl 16, Gudstjänst

LÖRDAG 10 dec
Fuxerna kyrka kl 15
Finska julsånger

FJÄRDE I ADVENT 18 dec
Hjärtums kyrka kl 18, musikgudstjänst

JULAFTON 24 dec
Fuxerna kyrka kl 11,
Samling vid krubban
Fuxerna kyrka kl 22, Julnattsmässa
Hjärtums kyrka kl 23, Julnattsmässa

JULDAGEN 25 dec
Västerlanda kyrka kl 07, Julotta
Åsbräcka kyrka kl 08, Julotta
Fuxerna kyrka kl 10, Högmässa
Hjärtums kyrka kl 16, Julens berättelse
för små och stora

ANNANDAG JUL 26 dec
Fuxerna kyrka kl 10, Högmässa
Västerlanda kyrka kl 12, Högmässa
Fuxerna kyrka kl 12 Finsk julgudstjänst
Suomenkielinen joulujumalanpalvelus
Fuxernan kirkossa
Djurhults kapell kl 16, Högmässa

TORSDAG 29 dec
Västerlanda kyrka kl 18
Mellandagsgospel

NYÅRSAFTON 31 dec
Hjärtums kyrka kl 16 Nyårsbön

TRETTONDEDAG JUL 6 jan
Djurhults kapell kl 16 Musikgudstjänst

GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

HJÄRTUM
Söndagar, högmässa kl 10
En tisdag i månaden, mässa kl 18

VÄSTERLANDA
Söndagar, högmässa kl 12
Torsdagar, mässa kl 18

FUXERNA
Söndagar, högmässa kl 10
Tisdagar, mässa kl 9
Onsdagar, mässa kl 18
En söndag i månaden,
Finsk gudstjänst kl 12

DJURHULT
En söndag i månaden
Gudstjänst/högmässa kl 16

ÅSBRÄCKA
Vissa helger

VI SJUNGER IN JULEN
Hjärtum 18 dec

SAMLING VID KRUBBAN
Fuxerna 24 dec

CAFÉ JULAFTON
Västerlanda 24 dec

TRETTONDEDAG JUL
Djurhult 6 jan

Kärleken till naturen öppnade dörren till kyrkan

Intresset för kristendomen har följt Astor sedan skolåren. Likaså kärleken till djur och natur. I kyrkan i Lilla Edet kunde de båda intressena mötas. Möt den praktiskt lagde lyssnaren Astor Lindskog.

Astor föddes 1936 i Åby, Västerlanda. Några år bodde familjen på Ström men flyttade 1947 till Edet.

I början av 1940-talet kastade kriget sina mörka skuggor även över Sverige. I Västerlanda var gränsen till det ockuperade Norge inte långt borta.

- En begrep inte så mycket av kriget, men jag kommer ihåg mörkläggnen. Tjocka gardiner som skulle täcka hela fönstren. Militärerna som var stationerade på Ström var spännande. Jag hade fått en liten korkböss och brukade smyga efter soldaterna och skjuta efter dem. De ropade åt mig att gå hem, men det ville jag inte.

Åren 1939-1942 är kända för sina kalla vintrar. Astor minns att han

brukade gå in i ladugården för att värma sig. Han minns också spänningen när hans pappa som tillhörde Uddevalla regemente skulle iväg till norska gränsen. Det var många soldater, med hästar, bilar och kanoner på väg till närmaste järnvägsstation för att ta tåget till gränsen.

INTRSSE FÖR DET PRAKTISKA

1943 var det dags för Astor att börja skolan. På Ström gick barnen i skola varannan dag. Men skolstarten blev inte riktigt som planerat, Astor råkade ut för blindtarmsinflammation. När han repat sig efter det låg han långt efter klasskamraterna och för att komma ikapp fick han gå i skolan varje dag. Själv säger Astor att gillade skolan "så där", bäst var

gymnastiken och rasterna. Men jag undrar om han inte var ganska duktig. I alla fall gav "varjedags-undervisningen" resultat. Astor blev den första i sin klass som fick skriva med bläck, medan de andra fortsatte träna med blyertspenna.

Lärarna var stränga men snälla, respekten mot lärare och andra vuxna var självklar.

En av lärarna berättade gärna om Sveriges historia, det väckte Astors intresse för historieämnet.

-Läraren brukade berätta om kriget som Sverige var med i, vi trodde länge att Sverige vann alla krig, men vi förstod senare att läraren inte ville berätta om när Sverige förlorade, han hoppade helt enkelt över de slag som Sverige inte vann.

Vi möter

NAMN: Astor Lindskog

BOR: i Lilla Edet, men har tidigare bott i Västerlanda i 40 år

FAMILJ: Hustrun Rigmor avled 6 november.

Barn och barnbarn.

INTRESSEN: Förutom kyrkan, friluftsliv och hundar.

På den tiden eldades skolan med ved och det hände att eleverna fick frågan om de ville hugga ved. Då räckte jag alltid upp handen, berättar Astor. Praktiskt arbete var mycket roligare än att sitta och traggla i skolbänken.

Intresset för det praktiska har följt med Astor genom hela livet. När grundskolan var slut gick han två år i yrkesskola och var sedan redo att börja arbeta. Han har prövat på många olika typer av arbete i sitt liv. Han har varit i verkstaden på pappersbruket och jobbat i skogen.

DRAMATIK TILL HAVS

Astor har också arbetat på Lödöse varv, där väcktes längtan att gå till sjöss, men det lockade inte att vara borta så länge, men han gick en del på Göta älv. När han tjänstgjorde på tankbåten Forsvik höll det på att gå riktigt illa. Den mindre tankbåten fastnade i propellersuget efter ett större fartyg. Astor hade egentligen 10 minuter kvar på sitt pass men gick ändå ner för att väcka kocken som hade nästa. Där nere hörde han en kraftig smäll och båten började luta. När han försökte ta sig upp på däck såg han vattnet komma forsande och stängde snabbt dörren. Väl uppe på däck förstod de att skepparen hamnat i vattnet men blivit räddad av ett par fiskare som var i närheten

Kocken följde med skepparen som behövde komma till sjukhus och Astor blev kvar på båten. Göteborgs handels- & sjöfartstidning hade fått höra om olyckan och kom för en intervju. Ett missförstånd uppstod på grund av att Astor lånat kockens kläder istället för sina egna blöta. På så sätt kom Astor i tidningen som maskinist. Det var ett snabbt avance-

mang, säger Astor och skrattar.

1961 flyttade Astor till Göteborg, för jobb på Volvo, bland annat som kontrollant på karosavdelningen. I Göteborg träffade han sin blivande hustru, de gifte sig 1962 och bodde i ett nybyggt område i Torslanda.

NATURINTRESSET LEDDE TILL KYRKAN

Astor är en naturmänniska, han älskar naturen och hundar. Familjen har haft nio hundar i olika storlekar, allt från rottweiler till tax. Han och familjen har många gånger rest norrut i landet för att uppleva den svenska naturen. På ett sätt kan man säga att det var min kärlek till naturen som gjorde att jag började gå i kyrkan, berättar Astor.

Intresset för kristendomen har han burit med sig ända sedan skoltiden och konfirmationstiden. Astor minns att han blev starkt gripen av berättelsen om Josef och hans bröder.

-Tänk att han ställde upp så för sina bröder trots allt ont de gjort honom.

FÖRSAMLINGSENGAGEMANG

Som barn och ung gick han i kyrkan när han var hos sin morfar. Han minns också en minnesgudstjänst vid Allhelgonahelgen 1990. Astors mor hade gått bort tidigare det året och han hade fått en inbjudan till gudstjänsten i Västerlanda kyrka.

- Vi hade inte tänkt gå egentligen, men när vi var på kyrkogården för att göra fint på graven så var det så uselt väder. Att komma in i kyrkan gav skydd från höstrusket därute, men det var också en väldigt fin gudstjänst.

Astor berättar vidare:

- Det var prästen Bo Glans som fick mig börja gå i kyrkan mer regelbundet. Han är en naturmänniska

som jag. Han bjöd in mig till olika saker som församlingen hade och sen rullade det på. Jag blev engagerad i kyrkofullmäktige och kyrkoråd. Där var jag bland annat med i gruppen som arbetade med sammanslagningen av församlingarna i Lilla Edet – Fuxerna-Åsbräcka, Hjärtum och Västerlanda. Det blev bra och jag känner mig stolt över att få ha varit med och arbeta för det.

VILL TA MÄNNISKOR PÅ ALLVAR

Sedan fick jag förtroendet att vara kyrkvärd. Under sommarkyrkan höll jag i andakter, då var alltid Bo med och lyssnade. Ibland var det svårt att komma på vad man skulle säga, men sedan kom inspirationen.

Astor gillar själv att lyssna, han är glad över den gåvan. När han som ung gjorde värnplikten hände det att han gick till järnvägsstationen och satte sig för att prata med människorna där. Det var ofta människor som liksom stod lite utanför samhället, de sålde kängsnören och annat för att livnära sig. Deras livsöden var fantastiskt intressanta att lyssna till.

-En del människor vill bara prata om sig själva, men jag vill ta människor på allvar. Jag tycker det är skoj att lyssna på människor.

Kyrkan har betytt mycket för Astor.

- Det är roligt att gå i kyrkan, rogivande och fint att få lyssna. Jag gillar de båda systrarna Marta och Maria som Bibeln berättar om. Båda behövs, en som arbetar och en som lyssnar. Tänk om man kunde slå ihop Marta och Maria!

Och vi som känner Astor vet att han är en sådan människa.

Text: Kiki Pettersson

Foto: Henrk Mossberg

Vad gör kyrkvaktmästarna på vintern?

Undrar ni som jag vad en kyrkvaktmästare gör på vintern, det tänkte jag att vi ska ta reda på.

Jag har pratat med mina kollegor som jobbar under vinterhalvåret och frågat dom om vad som händer under vintern. Inom Lilla Edets pastorat jobbar fyra helårsanställda.

Det finns förstås mycket att göra utomhus även under vintern, så som att samla ihop dom sista löven som faller ner och att hålla snyggt på gravar och gångar, kratta bort pinnar (och de finns det gott om). Sen kanske snön faller och då blir det till att ploga och skotta snö.

Jag har pratat lite med Mattias som jobbar som kyrkvaktmästare i Hjärtum om vad som händer där på vintern.

Det blir till att sköta snöröjningen på kyrkogården, runt kyrkan, parkeringar och församlingshem. Man röjer även bort sly där det behövs. Maskinunderhåll tar en hel del tid då alla maskiner ska ses över. Det ska bytas olja och oljefilter, maskinens remmar ska ses över så att dom inte är skadade. Reservdelar ska beställas och bytas ut, allt för att maskinerna ska vara i toppform inför nästa säsong. Det är även en del jobb med att beställa blommor och jord inför våren så allt finns på plats när planteringen drar igång.

Jag har även pratat med Linnéa som arbetar inom det ambulande arbetslaget och som utgår ifrån Högstorp.

Linnéa berättar även att vart tredje år så hamlas träden. Det är en skötselsteknik som innebär att man beskär samtliga grenar på träden med jämna intervaller, förr i tiden blev grenarna ett tillskott till djurens foder under den kalla årstiden.

Alla bänkar och soffor plockas in och ses över under vintern. Det blir även en del kontorsgöromål och dokumentation vid datorn.

Sen pågår ju gravsättningar under hela året.

På en av bilderna ser vi ett av vinterns göromål, fönsterrenovering. Det var ett omfattande arbete att först slipa fönsterna trärena och sen måla med en miljövänlig och hållbar färg för att få ett strålande resultat.

Jag kan i skrivande stund inte undgå att en tanke dyker upp i min hjärna, med en stor glimt i ögat och en lika stor räv bakom örat tänka att mina helårsjobbade kollegor behöver "återhämta sig" efter att ha instruerat och lärt upp säsongare och sommarjobbare, men samtidigt även tänka, så tomt det blir utan oss med alla skratt och samtal på rasterna. Tack för i år!

Text: Ulrica Sjöberg (säsongare)
Bild: Patrik Björk, Antonia Tobin

Åtgärder mot oönskade besök på Högstorps kyrkogård

Det har nog för många inte gått obemärkt förbi att vildsvinsbesök blivit allt vanligare i Lilla Edet. Radio P4 Väst rapporterade om problem med sönderbökade trädgårdar i Göta och på Högstorp.

Eftersom vildsvinen gärna verkar besöka Högstorp, så har vi tyvärr sett att de varit även på kyrkogården.

Tidigare har vildsvinen inte varit något större bekymmer för oss vaktmästare på kyrkogården, men nu under hösten blev vi till slut tvungna att vidta åtgärder.

Vi fick sätta upp ett elstängsel runt kyrkogården. Men vildsvin sägs vara smarta, vilket har lett till att vi kväll-och nattetid även börjat hålla grindarna stängda så att de inte heller ska hitta in den vägen. Allt för att försöka hålla dem borta från kyrkogården. Vi är tacksamma för den hjälp vi får med att hålla dessa grindar stängda. Under 2023 ska vi sätta upp ett mer permanent vildsvinstaket runt Högstorps kyrkogård.

Text: Antonia Tobin

Bild: Antonia Tobin, Johan Vingård

Vi söker gravrättsinnehavare

Se vår hemsida för aktuella gravar:
www.svenskakyrkan.se/lillaedet/gravar

			VAR MARIAMNE HERODES	HJÄLP GÖRA SITT TILL		DOP-PARE-DAGEN	HAR SVE-RIGE LÅNG	BOK 2204		
							HÅLLA FÖRE			
			LATIN FÖR KLIPPA MELODI	TERRASS BALETT-KJOLEN						
					STYRDE I JUGO-SLAVIEN		KAN STÅ PÅ KNIV GÅ HIT OCH DIT			
ÄR JU MENORANS ARMAR			SKVALLRADE INTE	FÖR MÅNGA ETT						
SNITS			STJÄRN-TYDAR-NA FÖR	HERDE-DIKT	ÄR IV-RIG PÅ GRÖTEN	VANLIG VÅNING				
BIB-LISKT LAND-SKAP I PALE-STINA										
			KORS-ORGAN	KAN VARA UNDER-FUNDIG				TRÄ-FLISOR		
			ABSURD	LIBERIA						
KASTAS ÖVER BORD			GRÖNA RÖDA	TRASAN FÖR NACKA		GRUN-DADE EISEN-HOWER				
BÖR KUNNA ERBJU-DA VÄL-REPA-RERADE SPÅR OCH PISTER					ÄR GUCKU-SKON	TELLS TRAKT	POLEN DE KÄM-PAR BAN-TARE MED			
			UT-DRAGEN KAN DRAB-BAS AV ARTROS		ALICE VI MINNS					
				JULMAT SOM TAR TID ATT LAGA						
				PRYL MYNNAR I MOSEL FÖRÄRA			HÖRS MYGG FURU-FNATT			
EVAN-GELIST			PÅ KÖ-LAPP	ÄNGEL SOM BE-SÖKTE MARIA				FLUOR		
						MOTAR KRITTER				
<h2 style="text-align: center;">PSALMEN</h2> <p style="text-align: center;">"I varje hjärta armt och mörkt sänd du en stråle blid, en stråle av Guds <input type="text"/> <input type="text"/> i signad juletid."</p>					FRANSK STAD			KARET		
					UT-TRYCKER MISS-NÖJE	FALLA IHOP BLIR IN-TE ALLT				
								HAR SIN SKUTA		
					BLIR LÄTT SVEN					

VINNARE KORSORD
 Av de inskickade svaren har vi dragit följande vinnare:
Eleonore Simonsson.
 Grattis och tack till alla som skickat in!

HE	LG	ONS	S	L					BOK 2203
A	N	S	I	K	T	S	L		
A	L	M	A	T	A				
S	J		J	O	S	E	F		
R	A	U	A	B	N	T			
K	A	R	E	L	E	N			
R	R	A	R	R	I				
F	U	R	I	E	A	G	N		
H	O	J	E	R	H	E	N	N	E
S	U	L	A	R	O	S	T	A	S
B	E	R	I	K	P	A	R	T	I
B	R	Y	N	T	I	M	E	L	D
U	T	A	N	L	I	K	E		
R	N	I	T	A	S	V			
T	S	O	N	Y	K	A	K	E	
T	A	L	G	M	Y	R	A	R	
R	A	Å	S	A	R	N	A		

PSALMEN
 "Så skydda mig med din starka hand, du Fader god   och låt mig växa för livets land, som är ditt himmelska rike."

Skicka in din lösning senast 31 jan till:
 Församlingsbladet Maria,
 Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet

Vi drar en vinnare som får ett pris hemskickat.

Namn: _____

Adress: _____

_____

_____

I varje nummer av Maria svarar någon av kyrkans engagerade medarbetare på en fråga kopplad till aktuellt tema. Kanske har du en fråga du funderar på? Ställ den gärna till oss via mail till rolf.petterson@svenskakyrkan.se. Kanske just din fråga passar in i kommande tema och du får svar i tidningen.

Fråge-
lådan

Vad betyder Advents- ljusstaken?

Advent betyder ankomst och det handlar om att Herren Jesus kommer till oss. Han kom till oss, när han föddes i Betlehem och han kommer till oss på nytt i Julens högtid. Adventstiden handlar därför om väntan på honom som vill besöka oss. I adventstiden ryms därför också en förväntan, som stegras allteftersom adventsljusens tänds ett efter ett.

När man kommer in i en kyrka och ser adventsljusstaken där framme, kan man tro att kyrkvärden eller kyrkvaktmästaren har gjort fel. Ljusen är tända från höger till vänster. Ska det inte vara tvärtom, från vänster till höger? Nej, för adventsljusstaken tänds från söder till norr. Adventsljusstaken berättar att det nordliga mörkret

möter motstånd, som steg för steg betvingas av ljuset från söder. När adventstiden är förbi och vi firar Jul, gör vi det i strålande ljus i tacksamhet över honom som betvingar mörkret, det mörker som finns i våra egna hjärtan och det mörker som råder runt omkring oss.

Då "tändas tusen juleljus" för vi firar Frälsarens födelse, han som sedan skulle säga "Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus". Adventsljusstakens budskap är att mörkret inte har sista ordet, det har Jesus, som är världens ljus.

Text: Rolf Petterson
Foto: Henrik Mossberg

Vad är det bästa med julen?

CARINA SALMINEN, STRÖM

Så mycket, alla förberedelser inför julen, barnens förväntningar, alla tända ljus, alla dofter, lugnet och ron som råder på julaftons kväll, julottan och julpsalmerna.

KENT-OVE ANDERSSON, LILLA EDET

Den är den största högtiden! Jag gillar lugnet och gemenskapen med familjen.

TOBIAS JOHANSSON, UXÅS

Lugnet, man kan slappna av. Och julmaten förstås.

Öppen kulturafton i Folkets hus måndag 16 januari

Välkommen till en multimedia-
föreställning, där Christian Stejskar
framför Markusevangeliet texttro-
get och utan manuskript, beledsa-
gat med bilder och musik. **Se sid 3!**
Mingel från kl 18.00. Uppläsningen
börjar kl 18.30.

Du barn av Betlehem, vi ber:
Ge våra ögon ljus och rena
hjärtat, att vi kan med dig bli
barn hos Gud. Nu sjunger
änglaskaror Guds lov, och
vi med dem. O kom till oss,
bli hos oss kvar, Guds Son.
Immanuel.
Sv ps 115:3

Vildsvinsbesök har blivit
allt vanligare i Lilla Edet.
Läs om åtgärder mot
oönskade besök på
Högstorps kyrkogård på
sid 13

